

[Bauusgaard.]

Men det er også klart, at det, der ikke blev nået, både vedrørte betydningsfulde områder og derfor beklageligvis må karakteriseres som noget i retning af et nederlag for bestræbelserne for at nå videre her i folketinget, og på den anden side fortæller det, der ikke blev nået, også meget om den øjeblikkelige politiske situation. To af de væsentlige områder, hvor man ikke blev færdig, er med hensyn til de af regeringen fremsatte landbrugslovsforslag og så selvfølgelig skatteforslagene.

Hvad landbrugslovene angår, er der ingen grund til at skjule, at man her stod over for forslag, om hvilke der ikke kunne opnås politisk enighed, og hvor der også efter det radikale venstres opfattelse var tale om en fremsættelse fra regeringens side, der ikke tog de hensyn, som det måske er ekstra nødvendigt at erindre sig, når man står over for en tid, hvor udviklingen løber meget stærkt. Det er et område, der både politisk og socialt må anses for meget betydningsfuldt. Men jeg synes også, der er en række saglige ting, der forklarer, at man på dette område ikke kunne nå at blive færdig.

Anderledes ligger det, når man skal foretage en bedømmelse af årsagerne til, at det forliste på skatteområdet. Jeg føler ingen trang til at genoptage diskussionen om skyld eller ikke skyld, men der er jo i og for sig kun at konstatere, at når det ikke blev til mere, end det gjorde, er årsagen i det alt væsentlige den omstændighed, at vi endnu ikke politisk herhjemme partierne imellem har fået tillært os det system, som er nødvendigt, nemlig det samarbejde, som altid er en forudsætning for, at folkestyret kan fungere under mindretalsregeringer. Det har vi ikke nået endnu, og det er den væsentligste årsag, om ikke, når alt kommer til alt, den eneste forklaring på, at vi ikke nåede et resultat. Et samarbejde mellem partierne er på dette som på alle andre områder en forudsætning for, at lovgivning overhovedet kan nås.

Man kan så stille sig selv det spørgsmål, om det er, fordi vi i vore bestræbelser for at nå et skatteforlig har villet forsøge at skabe enighed på et område eller i et omfang, der ikke var holdbart grundlag for. Og man må vel nok erkende, hvis man skal tage alt med, hvad der er fremført

af ønsker fra de enkelte partier, og skal tage det for, hvad det står for, at så var der tale om ønsker, der var så vidtgående, at man på forhånd var klar over, at en politisk enighed ikke var mulig.

I princippet har vel efterhånden næsten alle erkendt, at med den udvikling, der er foregået, hvor vi er nået til et samfund, hvis økonomiske problemer i alt væsentligt skabes af et for forceret forbrug og ikke, som det tidligere var tilfældet, først og fremmest på grund af social nød, må man lægge større vægt end hidtil på forbrugsbeskatning. På den anden side er der heller ingen grund til at skjule, efter at det ærede medlem hr. Poul Møller i dag og ved tidligere lejligheder har forklaret hensigten med omlægning til forbrugsbeskatning, at man nok fra konservativ side har lagt mere i denne omlægning, end hvad der på noget tidspunkt har været politisk mulighed for at nå til enighed om. Skal der være mening i diskussionen og i påstanden om at ville holde det, vi efterhånden med et lidt miskendt udtryk har kaldt den sociale balance i vor skattelovgivning, så er det nødvendigt at gøre sig klart, at det, som det ærede medlem hr. Poul Møller har hævdet: at den meget høje marginalbeskatning og den stærke progression i vort skattesystem bør erstattes med en forbrugsbeskatning, simpelt hen ikke er foreneligt med bevarelsen af den sociale balance. Og det ville være en dårlig udgang på en folketingssamling, der i allerhøjeste grad har været præget af skattedebatten, om man lod det stå uimodsagt, at der skulle være en mulighed for at fastholde den sociale balance og samtidig opnå de formål, som det ærede medlem hr. Poul Møller omtalte.

Omlægningen til forbrugsbeskatning er først og fremmest nødvendiggjort af den økonomiske udvikling, der, som jeg sagde det før, har betydet, at vore økonomiske problemer skabes på grund af et forceret forbrug, og medmindre man åbent vil erkende, at det, der rejser behovet for en udvidet forbrugsbeskatning, er ønsket om at få et bedre konjunkturinstrument ind i skattelovgivningen, end vi har i dag, vil der ikke kunne opnås enighed omkring denne del af skatteomlægningen. Men efter det radikale venstres opfattelse er netop dette at få tilvejebragt et bedre konjunktur-